

Xalq so'zi

2024-YIL – YOSHLAR VA BIZNESNI QO`LLAB-QUVVATLASH YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2024 yil 10-oktabr, № 207 (8830)

Payshanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skanner qiling.

TOSHKENT SHAHRI QULAY SHAROITGA EGA MEGAPOLISGA AYLANADI

Prezident Shavkat Mirziyoyev 9-oktabr kuni Toshkent shahrining bosh rejasini loyihasi bilan tanishdi.

Bugungi kunda shahar hududi 43 ming 822 hektar, aholi soni 3 million dan ziyod. Kelgusida bu miqdros yanada oshib borishi tayin. Shu bois Toshkent shahrining 2045-yilgacha bol'gan davrga mo'ljallangan bosh rejasini loyihashtirildi.

Davlatimiz rahbari bu boradagi ilk ishlamalar bilan 2022-yilda tanishgan edi. Unda berilgan ko'sratma va tasiyalalar asosida loyiha takomillashtirildi. "ToshkentboshplanLITI" korxonasi Singapur, Buyuk Britaniya, Turkiya, Germaniya, Xitoy va Niderlandiya kompaniyalar bilan hamkorlikda puxta ish olib borildi.

Loyihaga ko'ra Toshkent shahri hududi 3 ta zonaga ajratiladi. Konservatsiya zonasida madaniy meroz binolari, tarixiy joylar, uylar va yashil hududlar o'zgarishsiz qoladi. Rekonstruksiya zonasida master-rejalar asosida qo'shimchalar qurilishlari qilib mumkin bo'ladi. Renovatsiya zonasida eskirgan uy-joy, binolar o'rniда yangi qurilishlar

va ta'mirlash amalga oshiriladi.

Bugungi kunda ekologiya va transport muammolari dolzarb bo'lib bormoqda. Xususan, oxirgi o'n yilda Toshkentdagi haroratni o'ttacha 1 daraja ko'tarilgan. Ba'zi kunlarda atmosferadagi ifloslantiruvchi moddalar me'yordan ortiq bo'lmoida. Avtomashinalar ham kun sayin ko'payib, yo'llar quriladi. Yangi yo'llar qurilish, metrobus yo'nalishlari tashkil etiladi.

So'nggi yillardagi o'sish natijasida Toshkentda elektr energiyasi, suv va oqova infrazitulmasi yuklama bilan ishlaysi. Bosh reja loyihasida bu quvvatlarni oshirish manbalari ham hisob-kitob qilingan.

Bosh reja tasdiqlangach uning xaritalari Shaharsozlik kadastri geoaxborot tizimida hamda Toshkent shahar hokimligi veb-saytida ochiq ma'lumot sifatida joylashtiriladi.

Mutasaddilar bosh rejaning shu kabi asosiy ko'sratikchilari bo'yicha axborot berdi.

Davlatimiz rahbari Toshkent shahrini kamida 7,5 million odam yashashi va ishlashi uchun qulay sharoitga ega yirik megapolisga aylantirish zarurligini ta'kidladi.

Toshkent viloyatining Qibray, Zangiota, Yuqori Chirchiq, O'rta Chirchiq va Toshkent tumanlarini poytaxt bilan yaxlit aglomeratsiya asosida rivojlantirish bo'yicha topshiriqlar berdi.

YANGI AEROPORT BUJORONING TURISTIK IMRONIYATLARINI KENGAYTIRADI

Prezident Shavkat Mirziyoyev 9-oktabr kuni Buxoro xalqaro aeroporti qurilishiga oid taqdimot bilan tanishdi.

Mamlakatimizda aeroportlarni modernizatsiya qilish bo'yicha katta ishlar amalga oshirilmoqda. Shu yilning o'zida Shahrabsab, Qo'qon va Zomin aeroportlari ishga tushirildi. Namangan va Andijonda esa modernizatsiya boshlandi.

Aeroportlar boshqaruviga xususiy sektor jabol qilinayotgani ham o'z samarasini beryapti. Xususan, Samargand xalqaro aeroporti xususiy boshqaruvga berilib, modernizatsiya qilingach parvozlar va yo'lovchilar soni 5 barobar oshgan.

Shunday salohiyat Buxoroda ham bor. Lekin u yerdag'i aeroport aholi va turistlari talabiga javob bermayapti. Mazkur aeroport soatiga 400 nafar yoki yiliga 1 million yo'lovchiga xizmat ko'sratsat imkoniyati yaratildi. Yo'lovchi va havo kemalariga servis sifatini oshirish orqali yangi xalqaro aviakompaniyalar jaib qilinadi.

Parvozlarini boshqarish va yo'lovchilarga xizmat ko'sratish tizimlari, kutish-kuzatish zallari eskirgani qatnovlarni ko'paytirish imkonini cheklayapti. Aksariyat sayyoollar Buxoroga borish uchun Toshkent, Samargand yoki Urganch aeroportlari qo'nishga majbur bo'yapti. Masalan, 9 oyda Buxoroga tashrif buyurgan 1 milliondan ziyod xorijiy turistlarning 95 foizi poyezd yoki avtomobilida borgan.

Viloyatda mehmonxonalar tarmog'i, ziyyarat turizmi rivojlanib bormoqda. Kelgusi yilida Buxoroga turistlar oqimiga 8 millionga yetkazish reja qilingan.

Shu bois joriy yil 31-mayda Prezidentimizning viloyatga tashrifi chog'iida Buxoro tumanida yangi xalqaro aeroport qurilishi boshlangan edi. Davlat-xususiy sheriklik asosidagi ushu loyiha doirasida jahon standartlariga mos aeroport tashkil etiladi. Soatiga 1 ming 200 nafar yo'lovchiga xizmat ko'sratsat imkoniyati yaratildi. Yo'lovchi va havo kemalariga servis sifatini oshirish orqali yangi xalqaro aviakompaniyalar jaib qilinadi.

Taqdimotda loyihaning texnik-iqtisodiy jihatlar to'g'risida axborot berildi.

Davlatimiz rahbari yangi aeroportda o'tkazuvchanlik qobiliyatini 2 barobar oshirib, soatiga 8 ta samolyot kelishetishiga imkoniyati yaratish zarurligini ta'kidladi. Terminalning qulayliklari, ichki va tashqi qiyofasi bo'yicha tavsiyalar berildi.

O'ZA.

Aks sado

MDH sammiti:

KO'P TOMONLAMA HAMKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MUHIM PLATFORMA

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi Davlat rahbarlari kengashining kuni kecha bo'lib o'tgan navbatdagi majlisida ko'p qirrali munosabatlarning holati va rivojlanish istiqbolllari yuzasidan fikr almashildi. Prezident Shavkat Mirziyoyev ushu sammitdagi nutqida Rossiyaning MDHga raisligi davrida ko'p tomonlama hamkorlik barcha yo'nalishda rivojlanishini yuqori baholab, bir qator muhim tashabbus va takliflarni ilgari surdi. Bu haqda Oly Majlis palatalari vakillari o'zlarining fikrlarini shunday ifoda etishdi.

4-sahifaga qarang. ➤

**SAYLOV
2024**
27-OKTABR

MENING TANLOVIM — OBOD VATANIM!
shaxslarni yoki jamiyatning
ba'zi guruhlari emas, balki
balog'at yoshidagi har bir
inson bevosita o'z tanlovini
amalg'a oshiradi.

Saylovlar ovoz berish
yo'li bilan davlat boshqaruvi
organlari, mahalliy o'zini
o'zi boshqarish va boshqa
ko'lab tuzilmalarga,
boshqaruv jarayonlariga
ta'sir etish vositasini hamdir.

Saylov o'tkazish tartibi va
qoidalari har bir davlatning
Konstitutsiyasidan kelib
chiqib belgilanadi hamda
konstitutsiyaviy huquqlar
doirasida amalg'a oshiriladi.
Saylov tizimi, jumladan,
saylov tartibi turli ko'inishidha
bo'lishi mumkin. Unda
aholi bevosita qatnashishi
yoki ularning belgilangan
vakillarigina ishtirot etishi
mumkin.

➤2

YIRIK GIDROENERGETIKA LOYIHASI

Jahon standartlari asosida amalga oshirilmoqda

Mamlakatimizda keyingi yillarda energetika tarmog'ining muhim qismi hisoblangan gidroenergetika sohasini jadal rivojlanish, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanshni izchil oshirish, yangi ekologik toza ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etish, bu borada yangi GEStlar qurilishida zamonaqiy ilg'or texnologiyalardan samarali foydalanshni etibor qaratilmoqda.

Yangi quvvatlar

Ayni paytda Vazirlar Mahkamasingin 2020-yil 31-yanvardagi "Chotqol daryosida Quyi Chotqol GES qurilishi" investitsiya loyihasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida gi qaroriga asosan "O'zbekgidroenergo" AJ tomonidan Toshkent viloyatining Bo'stonliq tumanidagi Chotqol daryosining belgilangan hududiga qurilish ishlari jadal sur'atlarda olib borilayotir.

Ushbu loyihsada O'zbekistonda ilk bor

jahon standartlari asosida to'g'on hamda GES binosi yaxlit inshoot sifatida qurilib, 4 ta – har biri 22,5 Mvt quvvatiga ega zamonaqiy, yuqori samarador gidroagregatlar o'rnatiladi hamda avtomatik boshqaruv tizimi joriy qilinadi.

Gidroteknik inshootning o'rnatilishiga quvvati 90 Mvt bo'lib, yillik o'rtaча elektr energiyasi ishlab chiqarish hajmi 300 mln. kVt-soatga teng, – deydi "O'zbekgidroenergo" AJ

boshqaruv raisining birinchi o'rbinbosari Bekzod Amirsaidov. – Bu ko'satkich, ya'ni GES quvvati kelajakda o'rtacha 125 ming xonadoni elektr energiyasi bilan ta'mirlashga xizmat qiladi. Shuningdek, uning to'liq ishlash tushirilishi 81,0 mln. m³ gacha tabiiy gazda 250 ming tonna ko'mirni iqtisod qilish imkoniyatini ham beradi. Inshoot gidrobiologik rejimga ta'sir qilmaydi va hidrobiologik obyektarga zarar yetkazmaydi hamda atrof-muhit va tabiat o'zgarishiga ta'sir ko'satmaydi. Qolaversa, GES obyektiiga olib boruvchi hamda qurilish ishlari uchun muhim bolgan avtovansport yo'llari barpo etidi. GES faoliyati uchun zaruriy hisoblangan oshiq taqsimlash qurilmasi (OTO) maydonining yer ishlari tugallanib, tayyor holatga keltirildi.

➤2

O'zbekiston – kelajagi buguk davlat

SAYLOV – 2024

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga Qonunchilik palatasi, xalq deputatlari viloyat, tuman va shahar Kengashlariga saylovlar bo'yicha saylov kampaniyasi doirasida siyosiy partiyalarning saylovoldi tashviqoti davom etmoqda. Bugungi sonda O'zbekiston Ekologik partiyasi nomidan "Tabiiy resurslarni asrash va ulardan oqilona foydalansh – bosh maqsadimiz" sarlavhali maqola e'lon qilinmoqda.

3-sahifaga qarang.

Fikr

ERTANGI KUN UCHUN MAS'ULLIK

Ma'lumki, saylovlar xalq xohish-irodasini demokratik tarzda to'g'ridan-to'g'ri, hech qanday to'sisiz ro'yobga chiqaruvchi muhim ijtimoiy-siyosiy tadbir hisoblanadi. Shu bois keyingi davrda yangi O'zbekiston xalq hokimiyyati, fuqarolarning davlat va jamiat boshqaruvindagi ishtiropini ta'minlash, hamda saylov tizimini takomillashtirishga alohida e'tibor qaratib kelinmoqda.

Bunda saylovlar xalqaro andozalar asosida uysutishir va o'tkazish asosiy talab bo'lib, shu maqsadda qator xalqaro hujjatlar belgilangan prinsiplar milliy qonunchilikimizga implementatsiya qilinigani aytish zarur. Zero, hozirgi vaqtida xalqaro huquqning prinsip va normalarini hisobga olmasdan, milliy saylov qonunchiligidagi rivojlanishiga va saylovlar o'tkazishning asto imkon yo'q.

Shu o'rinda dunyo davlatlari tomonidan o'tkazib kelinayotgan bunday saylovlar jarayonida qol'linib kelinayotgan xalqaro saylov standartlari universal deb atalishini ham eslatib o'tish joiz.

Ta'kidlash joizki, jamiyatning jipslashiruvchi omillardan biri ham, insonlar uchun zaruriy choralarini belgilashda hamjihatlikni ifodalashning bordan-bir yo'li ham xalq fikrini, xohish-irodasini ovoz berish orqali aniqlash va inobtaga olishdir. Buning muhim, samarali jihat qarorlar qabul qilishda yakka

1-modda. O'zbekiston Respublikasining 1998-yil 30-aprelda qabul qilingan 598-lisolni Qonuni bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasining Yer kodeksiga (O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1998-yil, № 5–6, 82-modda; 2003-yil, № 9–10, 149-modda; 2004-yil, № 5, 90-modda; 2005-yil, № 1, 18-modda; O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga palatalarining Axborotnomasi, 2007-yil, № 12, 608-modda; 2009-yil, № 1, 1-modda, № 12, 472-modda; 2011-yil, № 1, 1-modda; 2014-yil, № 1, 2-modda, № 9, 244-modda; 2015-yil, № 1, 312-modda; 2017-yil, № 9, 510-modda; 2018-yil, № 1, 1-modda, № 4, 224-modda, № 7, 432-modda, № 12, 781-modda; 2019-yil, № 1, 1-modda, № 3, 161-modda, № 4, 199-modda, № 8, 469-modda, № 11, 792-modda; 2020-yil, № 9, 540-modda; 2021-yil, № 1, 3-modda, 4-songa ilova, № 8, 800-modda; 2022-yil, № 6, 570, 577-moddalar; 2023-yil, № 10, 795-modda, № 11, 919-modda) quydagi o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilish:
2) 23-modda ikkinchi qismining 3-bandigidi "ochiq elektron tanlov va" degan so'zlar chiqarib tashlansin;
2) 24-modda:
ikkinchi qismining:
1-bandidagi "ochiq elektron tanlov" degan so'zlar "elektron onlayn-auksion" degan so'zlar bilan almashtirilsin;

(Davomi 2-betda).

O'zbekiston Respublikasining QONUNI

Qishloq xo'jaligiga mo'ljallangan yer uchastkalarini ijara berish tartibining takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujatlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida

(Davomi. Boshlanishi 1-betda).

2-band:
uchinchisi xatbosisi chiqarib tashlansin;
to'tinchisi xatbosisi uchinchisi xatboshi deb hisoblansin;
quyidagi mazmundagi uchinchisi qism bilan to'ldirlisin:
"Qiyatni kamida 10 million AQSH dollar ekvivalentida bo'lgan, eng yaxshi taklifi tanlab olish yo'lli bilan aniqlanadigan yirik investitsiya loyihasini amalga oshiruvchi jismoniy va yuridik shaxslerga yer uchastkalarini ijara berisha ushu uchastkalarini ijara olish huquqining baholovchi tashkilot tomonidan aniqlanadigan bozor qiyatiga nisbatan koeffitsiyentlarda belgilanadigan miqdordagi mablag'larini O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi";
uchinchisi – o'n yettinchisi qismi tegishinchina to'rtinchisi – o'n sakkizinchisi qismi deb hisoblansin;

quyidagi mazmundagi beshinchisi qism bilan to'ldirlisin:

"Qiyatni kamida 10 million AQSH dollar ekvivalentida bo'lgan, eng yaxshi taklifi tanlab olish yo'lli bilan aniqlanadigan yirik investitsiya loyihasini amalga oshiruvchi jismoniy va yuridik shaxslerga nisbatan ushu moddasing uchinchisi qismida nazarda tutilgan qoidalar qol'lanadi";

beshinchisi – o'n sakkizinchisi qismi tegishinchina oltinchisi – o'n to'qqizinchisi qismi deb hisoblansin;

oltinchisi qismining ikkinchi jumlesi quyidagi tahrirda bayon etilsin:

"Mazkur shaxslar (bundan xalqaro birlashmalar va tashkilotlar mustasno) yer uchastkasini ijara olish huquqining baholovchi tashkilot tomonidan aniqlanadigan bozor qiyatiga nisbatan koeffitsiyentlarda belgilanadigan miqdordagi mablag'larini O'zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga to'lashi kerak";

quyidagi mazmundagi yettinchi va sakkizinchisi qismi bilan to'ldirlisin:

«Yer uchastkasiga ijara huquqining bozor qiyatiga nisbatan tegishli koeffitsiyentlarda belgilanadigan miqdordagi mablag'lar summasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining yer uchastkasini berish to'g'risidagi qarorida ko'satilishi shart»;

yettinchi – o'n to'qqizinchisi qismi tegishinchina to'qqizinchisi – yigirmanchi qismi deb hisoblansin;

to'qqizinchisi qismidagi "ikkinci, uchinchisi va to'tinchisi qismi" bilan to'ldirlisin:

«Qishloq xo'jaligiga mo'ljallangan yer uchastkasiga ijara huquqining bozor qiyatiga nisbatan huquqlar va majburiyatlar ushu Kodeksning 245-moddasida belgilanadigan tartibda ijara olovchi tomonidan boshqa shaxsga o'tkazilishi (qayta ijara berilishi) mumkin»;

o'n to'rtinchisi – yigirma birinchisi qismi tegishinchina o'n beshinchisi – yigirma ikkinchi qismi deb hisoblansin;

3) quyidagi mazmundagi 245-modda bilan to'ldirlisin:

«245-modda. Qishloq xo'jaligiga mo'ljallangan yer uchastkasiga nisbatan huquqlar va majburiyatlar ushu qayta ijara berish»

Qishloq xo'jaligiga mo'ljallangan yer uchastkasining ijarachisi ijara olish shartnomasini bo'yicha o'z huquqlari va majburiyatlarini yer uchastkasidan asosiy foydalishan maqsadini o'zgartirmagan holda, yer uchastkasini ijara olish shartnomasi muddati doirasida boshqa shaxsga o'tkazishi (qayta ijara berishi) mumkin, bundan ushu Kodeks 24-moddasing oltinchisi qismida nazarda tutilgan hollur mustasno.

Bunda:

ijara olovchi yer uchastkasidan kamida uch yil o'zi foydalangan bo'lishi shart, mazkur muddat yer uchastkasiga bo'lgan ijara huquqi davlat ro'yxatidan o'tkazilgan paytdan e'tiboran hisoblanadi;

yuridik shaxslerga elektron onlayn-auksion, olovchi elektron tanlov yoki tanlov o'tkazmasdan davlat organlarining qarorlariga ko'ra to'g'ridan-to'g'i rujraga berilgan yeri uchastkalariga bo'lgan huquqlar va majburiyatlar ushu Kodeksning 245-moddasida belgilanadigan tartibda ijara olovchi tomonidan boshqa shaxsga o'tkazishga (qayta ijara berishi) yera uchastkasiga bo'lgan ijara huquqi davlat ro'yxatidan o'tkazilgan paytdan e'tiboran besh yildan keyin yo'l qo'yiladi;

ijara olovchi olovchi elektron tanlov natijalariga ko'ra ijara muddati bo'yicha teng taqsimlanadigan qo'shimcha to'lovlarini yoki elektron onlayn-auksion natijalariga ko'ra bo'lib-bo'lib to'lash nazarda tutilgan to'lovlarini bir yo'la to'lashi shart.

ERTANGI KUN UCHUN MAS'ULLIK

1 Bu bora da yurtimizda so'nggi yillarda daili qadamlar tashlandi. Avvalo, saylov qonunchiligi takomillashtirildi. Davlatimiz rahbarining 2017-yil 22-dekabrda Oly Majlisiga taqdim etgan Murojaatnomasida xalqaro norma va standartlarga javob beradigan O'zbekiston Respublikasining Saylov kodeksini ishlab chiqish va qabul qilish vazifasi qo'yilgan edi. Shundan kelib chiqib, Saylov kodeksi ishlab chiqidi va qabul qilindi. U tarqoq holdagi 5 ta qonun hamda Markaziy saylov komissiyasining saylovlarini tashkil etish va o'tkazishga oid qaror hamda yo'qonmalarini o'zida mujassamlashtirgan bilan ham ahamiyatlidir.

Ta'kidlash joizki, demokratiya bu – insonlar huquqi tenglik asosida ta'milanadigan jamiyatdir, saylov yoshiga yetgari har bir shaxs saylovda qatnashishi, ovoz berishi yoki bermasligi mumkin. Davlat ja miamiyatli boshqaruvda faol ishtirovda

etayotgan nomzod siyosiy jihatdan kuchi, ham tomonlama or'nak bo'la oladigan shaxs bo'sa, tabiiyki, saylovchilar shu nomzodga ovoz beradi.

Joriy yil 27-oktabrda Oly Majlis Qonunchilik palatasi va mahalliy Kengashlarga saylovlar bo'lib o'tishi munosabati bilan partiyalarning saylovoldi dasturlarida inson qadrini ulug'lashga doir qator tashabbuslari ilgar surilayotganini ta'kidlash joiz.

Zotan, mamlakatimizda amalga oshirilayotgan jadal o'zgarishlar, yangi O'zbekistonning marrani baland olayotgani, qolaversa, butun jahondagi keskin vaziyat har birimizdan umumiyo e兹gu maqsadlarimiz bo'yida yanada mustahkam jipslashishni, ertangi kun uchun mas'uliyatni chuqur his etishni, faoliyini, g'ayrat-shijoatni talab etmoqda. Saylovlardagi ishtirokini esa bu boradagi harakatlarimizning yorqin ifodasi bo'la oldi.

Azamat MUXTOROV,
Toshkent davlat
iqtisodiyot universiteti
professori, Respublika
Ma'nnaviyat va ma'rifat
kengashi a'zosi.

1 Ma'lumotlarga ko'ra yangi inshootni 60 oy davomida, ya'ni 2021 – 2025-yillarda qurib, ekspluatatsiyaga topshirish rejalashtirilgan. Mazkur quriladigan inshootlar kelajakda xalqimiza 100-yl davomida xizmat qiladi.

Mazkur obyektning aynan Quyi Chotqol daryosida qurilishi rejalashtirilgan s a b a l i mamlakatimizdag eng yirik suv omborini hisoblangan Chorvoq suv omborining o'rtacha 65 foiz gidroresurslari aynan Chotqol daryosidan oqib kelayotgan suvlar hisobiga shakllanadi. Yiliga 4 – 4,5 mlrd. m³ suv oqib o'tadi. Yangi qurilayotgan GES yil davomida 11 oy ishlash imkoniyatiga ega.

GES loyihasi qurilishining muhim bosqichi hisoblangan – suvi aylanib olovch u murakkab tunnel qurilish yekunlandi. Bundan ko'zlangan asosiy

maqsad Quyi Chotqol daryosi tabiiy oqimini tunnel orqali o'tkazgan holda to'g'on qurilishini boshlash hamda kelgusida ekspluatatsiya jarayonlarida ham tunnel orqali suv yo'nalishini boshqa tomonqa yo'naltirish imkoniyatini yaratish hisoblanadi.

B. Amrasiydonning ta'kidlashicha, qurilish ishlari doirasida mamlakatimiz hamda Markaziy Osiyoda ilk bor yangi zamoniav texnologiyalar asosida birinchisi tabiiy konstruksiyasi bosit zichlangan (ukatamny) betonli tipda quriladi. Suv ombori hajmi 6,8 min. m³ ga teng.

Mazkur tipdagisi to'g'on qurilishi loyihasi amalga oshirish muddatini 2 barobarga qisqartirish hamda suv ombori kunki suv sarfini samarali boshqarish imkonini beradi. Natijada mazkur mustahkam to'g'onda quriladigan GES kun davomida elektr energiyasiga talab keskin oshgan davrda (picovoye vremya), ya'ni rostlovchi quvvatlarda elektr energiyani ishlab chiqarish imkoniyatini yuzaga

keltiradi. Beton to'g'on balandligi 60 metr, uzunligi 270 metr, to'g'on ustni eni 7,5 metrni tashkil etadi.

Ta'kidlash joizki, asosiy loyiha ishlari "O'zbekgidroenergo" AJ tizimidagi "Gidroproyekt" Ad tomonidan amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, loyiha doirasidagi asosiy to'g'onnинг texnik yechimlari murakkabligi, geologik jihatdan og'irligini inobatga olib, loyihalashtirish ishlari Turkiyaning "Dolsar Injirining", Eronning "U SUV ALAN" kabi jahon miqyosidagi kompaniyalar mutaxassisllari jalb qilingan.

Qurilish ishlariiga 3 mingdan ziyyod ishchi-quruvchilar jab etilgan. Ushbu loyiha yakuniga yetkazilib, foydalananiga topshirilgandan so'ng 120 dan ortiq mahalliy yosh mutaxassislar doimiy ish o'rinnari bilan ta'minlanadi.

Darvoqe, Quyi Chotqol GES issiqlik elektr stansiyalariga nisbatan qanday afzalliklarga ega, degan savolga ham anqliq kiritib ketsak.

Soha mutaxassislarining ma'lum qilishicha, Quyi Chotqol GES ekologik toza elektr energiyasini ishlab chiqaradi, atmosfera zarari chiqqinlar chiqishi qisqaradi. Ishlab chiqarilayotgan elektr energiya tannaxri nisbatan past, ya'ni issiqlik elektr stansiyalarini tomonidan ishlab chiqariladigan elektr energiya narxidan 8 – 10 barobar arzon bo'ladi.

GES va uning asbob-uskunalarini ekspluatatsiya qilishning texnik muddati nisbatan uzoq, issiqlik elektr stansiyalaridan ikki barobar ko'proq muddatda xizmat qiladi. Qayta tikanuvchi, ya'ni suv energiyasi muddatlaridan foydalaniadi.

Umuman, Chotqol daryosida amalga oshirilayotgan mazkur yirik gidroenergetika loyihasi nafaqat Toshkent viloyati energetika tizimida muhim ahamiyati kasb etadi, balki viloyat aholisini ekologik toza hamda arzon elektr energiyasi bilan uzluskis ta'minlash imkonini beradi.

Rahim SHERQULOV
(Xalq so'zi').

YIRIK GIDROENERGETIKA LOYIHASI

Jahon standartlari asosida amalga oshirilmoqda

ikkinci qismi o'n uchinchisi xatbosisi "ochiq elektron tanlovlari va" degan so'zlar chiqarib tashlansin.

2-modda. O'zbekiston Respublikasining 1998-yil 30-aprelda qabul qilingan "Fermer xo'jaligi to'g'risida"gi 602-lisolli Qonungi (O'zbekiston Respublikasining 2004-yil 26-avgustda qabul qilingan 662-llisolli Qonuni tahririda) (O'zbekiston Respublikasi Oly Majlisini palatalarining Axborotnomasi, 2006-yil, № 3, 119-modda; 2007-yil, № 12, 608-modda; 2008-yil, № 12, 640-modda; 2009-yil, № 12, 472-modda; 2011-yil, № 9, 248-modda; 2012-yil, № 9/1, 238-modda; 2013-yil, № 10, 263-modda; 2015-yil, № 8, 312-modda; 2016-yil, № 12, 383, 385-moddalar; 2018-yil, № 4, 224-modda, № 12, 781-modda; 2019-yil, № 4, 199-modda, № 12, 886-modda; 2020-yil, № 1, 2-modda, № 9, 540-modda, № 11, 652-modda; 2021-yil, 4-songa ilova; 2022-yil, № 6, 570-modda) quyidagi o'zgartirishlar va qo'shimchalar kiritish to'g'risida:

3-3-modda quyidagi tahrirda bayon etilsin:

«33-modda. Xususiylashtirilgan yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqlarning boshqa shaxsga o'tishini belgilovchi hujjatlar va uning o'ziga xos xususiyatlari

“Yer uchastkasiga nisbatan huquqlar va majburiyatlarini boshqa shaxsga o'tkazish (qayta ijara berish) natijasida yuzaga keladigan ijara huquqi davlat ro'yxatidan o'tkazish uchun ushu Qonunning 33-moddasida nazarda tutilgan hujjatlar asos bo'ladi”;

3-33-modda quyidagi tahrirda bayon etilsin:

«33-modda. Xususiylashtirilgan yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqlarning boshqa shaxsga o'tishini belgilovchi hujjatlar va uning o'ziga xos xususiyatlari

Xususiylashtirilgan yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqlarning boshqa shaxsga o'tishini belgilovchi hujjatlar iborat:

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan oldi-sotda shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

xususiylashtirilgan bo'sh turgan yer uchastkasining yoki ijara huquqi asosida tegishli bo'lgan yer uchastkasiga doir huquqning notarial tartibida tasdiqlangan shartnomasi;

TABIYI RESURSLARNI ASRASH VA ULARDAN OQILONA FOYDALANISH – BOSH MAQSADIMIZ

Suv resurslarini boshqarish: maqsad sari hal qiluvchi g'oyalar va amaliy qadamlar

Jahon bankingin tahlillariga ko'ra, 2050-yilga borib O'zbekistonda suvga bo'lgan talab 59 kub kilometrdan 62-63 kub kilometrgacha oshadi va mavjud suv resurslari sezilarli darajada kamayadi. Bunday vaziyatda faqat suvdan oqilona foydalanish va tejamkorlik choralarining o'zi kamlik qiladi.

Mana shunday murakkab sharoitda eng to'g'ri va oqilona yechim – yerva suv resurslaridan foydalanish sohasidagi islohotlarni jadallashtirish, bu borada aniq vazifalarni amalga oshirishdir. O'zbekiston Ekologik partiyasi o'zining Saylovoldi dasturida ushu yo'nalishda bir qator tashabbus va takliflarni ilgari surmoqda.

O'zbekiston Ekologik partiyasi Saylovoldi dasturida tabiatning beba bo'lgan suv resurslaridan oqilona foydalanish, aholining toza ichimlik suvi ta'minotini yaxshilash hamda bu boradagi mavjud muammolar yechimi yuzasidan aniq takliflar ilgari surilmoqda.

Suv resurslari, ayniqsa, ichimlik maqsadlarida foydalilanligan suv zaxiralarining taqchilashib borishi suvga bo'lgan munosabatni tubdan o'zgartirish yo'lli bilan ichimlik suvi resurslaridan oqilona foydalanish mexanizmini yaratishni kechiktirib bo'lmaydigan vazifa sifatida oldimizga qo'ymoqda.

Mutaxassislarning fikriga ko'ra mamlakatimiz suv resurslarning asosiy manbai bo'lgan ikkita yirik daryo – Amudaryo va Sirdaryo oqimi hozirgidan 15 foizga qisqarishi mumkin. Shunday bo'lgan taqdirda butun Markaziy Osiyo bo'yicha aholi jon boshiga suv bilan ta'minlanish darajasi 25 foizga, qishloq xo'jaligi ekinlari hosildorligi esa 40 foizga kamayib ketishi ehtimoli bor.

Saylovoldi dasturida suv resurslaridan oqilona foydalanishga qaratilgan qator tashkiliy-huquqiy islohotlar olib borish taklif etilmoqda. Jumladan, yangi suv havzalarini barpo etish va suvni barqaror boshqarish uchun irrigatsiya tizimlarini rivojlantirish choralar taklif etilmoqda.

Ekopartiyaning yomg'ir suvlaridan samarali foydalanish dasturini ishlab chiqish, 2025-yildan qurilish maydoni 500 kvadrat metrдан ortiq bo'lgan uy, bino va obyektlarda yomg'ir suvlarini yig'ish tartibini joriy etish, yomg'ir suvidan foydalanishni davlat tomonidan rag'batlantirish mexanizmlari va davlat-xususiy sherkilik tamoyillarini joriy etish bo'yicha takliflari o'ta muhim hisoblanib, xorijiy davlatlar amaliyotiда ham yomg'ir suvlaridan samarali foydalanish yo'lg'a qo'yilgan. Jumladan, Turkiyada 2 ming kvadrat metrden ortiq ko'p qavatlari uylar hamda yangi qurilayotgan binolarda yomg'ir suvni yig'ish tartibi belgilangan. Germaniyaning Frankfurt aeroportida yig'ilgan yomg'ir suvi aeroportning ko'kalanzorlashtirilgan hududlarining 60 foizini sug'orish va texnik suv o'rmini qoplash imkonini beradi. Avstraliyada esa yomg'ir suvi shaharlarda 9 foiz, shahardan tashqarida 63 foiz suvgaga bo'lgan talabni qondiradi.

Ma'lumotlarga e'tbor qaratadigan bo'sak, yurtimiz bo'ylab yog'ingarchilik o'rtacha yillik hajmi 186 mm.ni tashkil etadi. Hisob-kitoblarga ko'ra 1 kvadrat metr tom sathidan o'rta hisobda 186 litrga teng yomg'ir suvini to'plash mumkin.

Afrot-muhitni muhofaza qilish, yer, suv, yer osti boyliklari, o'simlik va hayvonot dunyosidan samarali foydalanish sohasidagi islohotlarni jadallashtirish, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash kabi masalalar ekologik xavfsizlik asosi hisoblanib, bu masalalarni hal etish maqsadida O'zbekiston Ekologik partiyasi o'zining Saylovoldi dasturida aniq maqsadlarni o'z oldiga vazifa qilib qo'yamoqda.

"Tabiat uchun birlashaylik" shiori ostida partiyamiz yurtimizning barqaror rivojlanishi, ekologik xavfsizligini ta'minlash va tabiyi resurslardan oqilona foydalanishga yo'naltirilgan davlat siyosatini ro'yogba chiqarish, ekologik masalalarni hal etish nafaqat davlatning vazifikasi, balki jamiyatning hamda har bir fuqaroning burchi bo'lishiga erishish yo'lida aniq va amaliy takliflarni, hayotiy tashabbuslarni ilgari surmoqda.

sathining pasayishi va sug'orish texnologiyalari keng joriy etilishi munosabati bilan sug'oriladigan yerlarning qidrogeologiq baholash tizimini ilmiy asosda qayta ishlab chiqish ham, o'z navbatida, uchun muhim bo'lgan suv resurslarini muhofaza qilish imkoniyatlarini kengtiradi.

Yuqorida tashabbuslarni iqtisodiyotning qishloq xo'jaligi va sanoat tarmoqlarida suvdan samarali foydalanishga qaratigan Milliy dasturni ishlab chiqish orqali hayotga tabtiq etish suv resurslari tizimli ravishda oqilona foydalanish siyosatini samarali amalga oshirishni ta'minlaydi.

Boshqa siyosiy partiyalarning suv resurslaridan oqilona foydalanish borasidagi dasturiy vazifalariga, masalan, O'zLiDeP Saylovoldi dasturiga e'tiborni qaratadigan bo'lsak, suv resurslaridan oqilona foydalanish borasida "Suv tejayidigan texnologiyalarni joriy qilgan fermer va dehqonlar xarajatining 50 foizini qoplab berish tartibini joriy etish tartibini o'matamiz" degan vazifa ilgari surmoqda.

Shuningdek, qor-yomg'ir va sel suvlarini yig'ish imkoniyati mavjud

etadi. Hisob-kitoblarga ko'ra 1 kvadrat metr tom sathidan o'rta hisobda 186 litrga teng yomg'ir suvini to'plash mumkin.

Agar biz hozirda ishlab chiqarish, uy xo'jaligi, maishiy, avtomobilarni yuvish kabilari maqsadlarda sarflanayotgan sunvi yog'ingarchilik suvi hisobidan qoplasak, mamlakat bo'yicha sezilarli miqdorda toza ichimlik suvini tejashga erishamiz. Yomg'ir suvlarini to'plash odamlarning suvga bo'lgan munosabatini o'zgartiribqina qolmay, har bir yurtdoshimizni sunvi tejash, yomg'ir suvlarini yig'ib foydalanishga undab, millionlab kubometr behuda yo'qotilayotgan qimmatbaho resurslardan samarali foydalanish madaniyatini oshiradi.

Hududlarda yomg'ir suvidan foydalanigan holda kichik yashil maydonlar va bog'lar barpo etish ishlarini tashkil qilish va bunda turarjollar shaxsxi xo'jaliklarda yomg'ir suvlarini yig'ish va foydalanish qurilmalari bilan jihozlangan hamda undan foydalanih kelayotgan jismoniy va yuridik shaxslarni rag'batlantirish tizimini joriy etish mamlakatda yashil maydonlarni sezilarli ko'paytirishga, ularni barqaror saqlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, qor-yomg'ir va sel suvlarini yig'ish imkoniyati mavjud

muhim ko'rsatkichi bo'lgan tuproq unumdorligini oshirishga yo'naltirilgan choralar ko'rilib qaramasdan tuproq unumdorligi yildan-yilga pasayib bormoqda. Jumladan, respublikada o'rtaча tuproq unumdorligi 1991-yilda

58 ballni tashkil etgan bir vaqtida ushu ko'rsatkichi 2001-yilda 55 ball, 2021-yilda esa 53,7 ball bo'lgan. Shuningdek, hozirda sug'oriladigan yerlarning qariyb 53,2 foizi turlari darajada sho'rlangani, yavlovlarning esa 10,8 foizi turlari darajada degradatsiyaga uchragani bu borada faoliyatni yanada takomillashtirish zarurligini ko'satadi.

O'zbekiston Ekologik partiyasi mamlakatdagi qishloq xo'jaligida sug'oriladigan maydonlarda

yanada samarali foydalanish, foydalanishdan chiqqan yernarli qayta foydalanishga kiritish yer resurslaridan samarali foydalanishda muhim ahamiyatga ega ekanini ta'kidlaydi. Bunda qishloq xo'jaligi ekinlarini yetishtirish uchun yernarli ekishiga tayyorlashda resurs va energiya tejamkor, ekologiyaga bezarar bo'lgan "No-TiLL" (yerga minimal ishlov berish) kabi innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish taklifi ilgari suradi.

Atmosfera havosini muhofaza qilish bugungi kunning eng dolzarb muammolaridan bira

O'zbekiston Ekologik partiyasi o'zining Saylovoldi dasturida atmosfera havosini muhofaza qilish, ozon qatlami yemirilishi, "issiqxona gazlari" normadan ortiq chiqarilishining oldini olish va bu borada tashkiliy-huquqiy mexanizmlarni aniq belgilash maqsadida zamonaviy xalqaro standartlarga javob beruvchi yangi tahrirdagi "Atmosfera havosini muhofaza qilish to'g'risida"gi qonunni ishlab chiqish tashabbusini ilgari suradi. Bunda atmosfera havosi

Qolaversa, yoqilg'i sifatiga e'tibor qaratish, an'anaviy uglevodorod yoqilg'ilaridan muqobil yoqilg'i turlariga o'tish, "yashil" energetikani keng joriy etish tadbirlarini amalga oshirish zarur.

Bularning hammasi sanitariyagigiyena va estetik jihatdan katta ahamiyatga ega bo'lib, shaharning qurilish-arxitektura kompleksiga qo'shilib, atmosfera havosini muhofaza qilishda juda muhim rol o'ynaydi.

Yashil o'simliklar shaharlarning mikroiqlimini ham yaxshilaydi. Daraxtlar issiq paytda atmosferaga ko'p miqdordagi suv bug'i chiqarib, kunduz kunlari havo namligini 20 – 30 foizga oshiradi, haroratni bir necha darsasi pasaytdir.

Shaharlardagi yashil boyliklarning yana bi muhim va foydali xususiyati shuki, ular tovush va shovqinni 20 foizga yutadi, daraxtlar qanchalik zikh bo'sha, shovqinni shuncha ko'p yutadi.

Shuning uchun ham partiyamiz qurilish maqsadlarida daraxtlarni noqonuni kesgan tadbirkorlarning yerga bo'lgan huquqini bekor qilish tartibini joriy qilishni taklif etmoqda. Chunki ayrim quruvchi-tadbirkorlar tomonidan uy-joylarni qurishda qonunchilik talablariga riya qilinmasdan, noqonuni yollar bilan ko'plab daraxtlarni kesib tashlash holatlar uchramoqda.

2030-yildan poytaxt va yirik shaharlarda ichki yonuv dvigatelli yengil avtomobillar harakatini, 2035-yildan esa mamlakatda ularning sotilishini taqiqlash tashabbusi aholimiz sog'lig'i muhofaza qilish uchun muhim ahamiyatga ega bo'lgan qulay atrof-muhit yaratishda va mamlakatda ekologik toza transport vositalarini ishlab chiqarish sanoatini rivojantirish, qoshimcha ish o'rnlari yaratish, aholi daromadlarini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, atmosfera havosi

Biologik resurslar muhofazasida kreativ yondashuvlar zarur

O'zbekiston Ekologik partiyasi tomonidan mamlakatimizning o'ziga xos noyob biologik xilmalligini ishonchli saqlanishini ta'minlash uchun O'zbekiston Qizil kitobiga kiritilgan o'simliklardan foydalanishga va yovvoyi hayvonlarni ov qilishga muddatsiz moratori y'e'on qilish yuzasidan muhim takliflar ilgari surilmoqda.

O'zbekiston 1995-yil BMTning Biologik xilma-xillik to'g'risidagi (1992-yil) Konvensiyasiga qo'shilgan davlat sifatida o'ziga bir qator, shu jumladan, biologik xilmalligini ishonchli saqlanishini ta'minlashtirish maqsadida mavjud muhofaza qilinadigan tabiiy hududlarni kengaytirish va yangilarini tashkil etish majburiyatini oлган.

Mamlakatimiz hududida 4500 ga yaqin yovvoyi o'simlik va 2000 dan ziyod zamburug' turlari, faunasida umurtqasiz hayvonlarning 714 turi, umurtqasiz hayvonlarning esa 15 mingdan ortiq turlari mavjud bo'lib, O'zbekiston Qizil kitobiga noyob va yo'qolib ketish arafasida bo'lgan 203 turdagagi yovvoyi hayvonlar hamda 313 turdagagi yovvoyi o'simliklari kiritilgan. Ta'kidlash joiz, so'ngi yillarda o'simlik va hayvonot dunyosi obyektlaridan maxsus foydalanish maqsadida ularni tabiatdan olish uchun kvota miqdori talab va ehtiyojidan kelib chiqqan holda ko'payib bormoqda. Zero, ushu holat ayrim noyob o'simlik va hayvonot dunyosi obyektlari uchun ular genofondi saqlab qolinishida xavflarni keltirib chiqarmoqda.

Qizil kitobga kiritilgan yovvoyi hayvonlarni muhofaza qilish masalalari, shu jumladan, noyob hayvon turlarini tabiatdan ajratib olish, xususian, ovlashga kvtolar berilishida kamchiliklari mavjud. Xususan Qizil kitobga kiritilgan qo'ng'ir ayiq, Markaziy Osiyo cho'l toshbaqasi, jayron kabi hayvonlar tartibsiz ravishda tabiatdan olimoqda.

Shu o'rinda aytish kerakki, O'zbekiston Xalq demokratik partiyaning Saylovoldi dasturida Qizil kitobga kiritilgan yovvoyi hayvonlarni ovlash uchun ruxsatnomalarini berishga besh yil muddatga moratori y'e'on qilish g'oyasi ilgari surilmoqda. O'zbekiston Ekologik partiyasi Qizil kitobga kiritilgan o'simliklardan foydalanishga va yovvoyi hayvonlarni ov qilish muddatli, ya'nesh yilga, muddatli moratori y'e'on qilish samara bermaydi, deb hisoblaydi hamda uni muddatsiz qilib belgilash lozimligini qat'iy ta'kidlaydi.

Partiyamiz bugungi kunda yoshi katta daraxt va baltalari boshqa joyga ko'chirib o'tqazish oqibatida ular shikastlantirilishi va qurib qolishi holatlarining oshib borayotganini hisobga olib, 10 yoshdan katta daraxtlarni ko'chirib o'tqazishni taqiqlash, shuningdek, o'rabi olingan qurilish maydonlaridagi daraxtlar turli usullarda qasddan quritilayotganini, qurilish obyektlaridagi mavjud ko'karib turgan ko'pilik daraxtlarni kesib tashlash holatlarining oldini olish maqsadida qurilish maqsadlarida daraxtlarni noqonuni kesgan tadbirkorlarning yerga bo'lgan huquqini bekor qilish tartibini joriy qilish va daraxtzorlar mavjud bo'lgan yoki maydonlarining qurilish maqsadlarida realizatsiya qilinishini qonun bilan taqiqlash tashabbusini ilgari suradi.

Shu bilan birga, partiyaning Saylovoldi dasturagi qum va tuz bo'ronlari ko'tarilishi xavfi yuqori bo'lgan hududlar xaritalarini ishlab chiqish, bu joylarda davlat dasturlari asosida ihotazorlar, yashil qoplamlar barpo etilishiga erishish, oqova suvlarini tozalash inshootlarini modernizatsiya qilish va yangilarini qurish, lokal oqova suv tozalash inshootlarini bo'lmagan korxonalar faoliyatini ekologik talablariga javob beradigan texnologiyalar joriy etilmaguncha to'xtatish tartibi joriy etilishi atrof-muhit ifloslanishi bilan bog'liq muammolarning oldini olish va bartaraf etishga xizmat qiladi.

O'zbekiston Ekologik partiyasi o'zining Saylovoldi dasturi bilan tabiyyi resurslarni asrash va ulardan oqilona foydalanishni bosh maqsadlaridan biri, deb hisoblaydi hamda ona tabiatga befarq bo'lmagan barcha fuqarolarimizni ushu ezgu maqsad atrofida birlashishga chaqiradi!

Navro'zbek YUSUPOV, Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati, Noiba INOYATOVA, Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputatligiga nomzod.

TABIAT UCHUN BIRLASHAYLIK!

Yer resurslari muhofazasi va cho'llanishga qarshi kurash choralarini kuchaytirish

Bugungi kunda yerlarning degradatsiyasi, cho'llanish jarayonlari dunyoning yuzdan ortiq mamlakatlariga tahdid solmoqda. Achnarli, bu ko'p jihatdan inson omiliga bog'liq bo'lib, tabiatdan avoyzis foydalanish oqibatida yuzaga kelgan suv va shamol eroziysi cho'llanish natijasida vafot etmoqda. Ayniqsa, Osiyo va Afrika qit'asi mamlakatlar bu ko'rsatkich bo'yicha yuqori o'rnlarda turadigan fikricha, respublikamiz hudojdining 70 foizi yoki 31,4 min. hektar tabiyyi sho'rishiga, qum ko'chiklari, changli bo'ronlar va garmsellar tarqalishi ta'siriga uchragan qurg' oqchil va yarimqurg' oqchil maydonlardan iborat. Qariyb 10 min. hektar yaylovlarni tubdan yaxshilanishga muhammildan kelib chiqib suv sarfi miqdorini belgilash, yer osti suvlarini

ifloslanishiga sabab bo'lувchi imtiyozlar bekor qilishning huquqiy asoslanini ham belgilab o'tish nazarda tutiladi.

Insoniyat hayoti uchun eng muhim omil bo'lgan atmosfera havosini muhofaza qilish, uning sifat ko'rsatkichlarini ekologik normativlarga mosligini ta'minlash ham bugungi kunning global muammollardan biridir. Atmosfera havosining ifloslanishi inson, o'simlik, hayvonot, umuman, jamiki tirik mayjudotlarga zararli ta'sir ko'satadi.

Jahon sog'liqni saqlash tashkilining ma'lumotiga ko'ra, dunyoda o'ntadan to'qiz qishi ifloslangan havodan n

MDH sammiti:

KO'P TOMONLAMA HAMKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MUHIM PLATFORMA

Bahodir TOJIYEV,
Oliy Majlis Senatining Agrar va suv xo'jaligi masalalari qo'mitasi raisi:

— Davlatimiz rahbari o'z nutqida Rossiyaning mazkur tuzilmaga raisligi davrida ko'p tomonlama hamkorlikning barcha yo'nalişishiga rivojlanishga erishilganini yuqori baholar ekan, aloqalarimizning istiqbollar bilan bevosita bog'liq bo'lgan qator tashabbuslarni bildirdi.

Jum'lidan, MDH mamlakatlari xavfsizligi va barqaror rivojlanishiga ta'minlash bilan bog'liq vaziyatga alohida e'tibor qaratildi. Bu bejiz emas. Bugun dunyo bo'yicha

Manzura SALIMOVA,
Oliy Majlis Senatining Fan, ta'lif va sog'iqliqi saqlash masalalari qo'mitasi a'zosi:

— Sir emaski, bugun dunyoning turli mintaqalaridagi keskinlashib borayotgan ziddiyatlarning barcha davlatlarning barqaror rivojlanishiga o'zining salbiy ta'sirini ko'rsatayti.

Firdavs SHARIPOV,
Oliy Majlis Qonunchilik palatosi deputati:

— MDH O'zbekiston uchun shunchaki muloqot, fikr almashtirish va qarashlarni solishtirish maydoni emas, balki ustuvor sohada amaliy hamkorlik qilishning g'oyat muhim instituti hisoblanadi.

Ke yingi yillarda mamlakatimizning Hamdo'stlik ishidagi ishtiroti faollashdi. Prezidentimiz sa'y-harakati bilan MDH yangi ishonch muhitni yaratildi. Bugungi kunda O'zbekiston MDH doirasida barcha sohada hamkorlikning ijobji dinamikasini ta'minlab kelmoqda.

Davlatimiz rahbarining Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi Davlat rahbarlari kengashining navbatdagi majlisida ishtiroti va ilgari surilgan dolzarb va aniq takliflari, shubhasiz, mamlakatlarimiz hamda xalqlarimiz farovonligi yo'lida MDH makonida ko'p tomonlama munosabatlari samaradorligini yanada oshirishiga xizmat qildi.

Binobarin, mazkr anjunmada hamkorlikning iqtisodiy yo'nalişida birligida faoliyatini kuchaytirish ustuvor vazifa ekani qayd etilib, MDH tarmod kengashlari va qo'mitalari faoliyatini faollashtirish zarurligi ko'rsatib o'tidi. Ayniqsa, davlatimiz rahbarining kelgisi yil bahorida Toshkent shahrida "Innoprom" xalqaro sanoat ko'rgazmasi doirasida MDH Iqtisodiy kengashi yig'ilishi va Innovatsion rivojlanish forumini o'tkazish taklifi yangi istiqbollari loyihalarni ishlab chiqishga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir. Bu esa mamlakatlarimizning innovatsion salohiyatidan yanada samarali foydalananish va sanoat kooperativasining yangi shakllarini, eng avvalo, yuqori texnologiyalar sohasida rivojlanishiga turki bo'ladi.

Prezidentimizning MDH sammitidagi nutqi ko'plab egzu maqsadlarni ko'zlagani bilan muhim ahamiyatga ega. Uning yakunida MDH doirasidagi hamkorlikning ustuvor yo'nalişlari bo'yicha qabul qilingan bir qator bitim va qarorlar O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror o'sishi va xalqimiz farovonligini oshirishga xizmat qildi.

Muhammad VALIYEV,
Oliy Majlis Qonunchilik palatosi deputati:

— Moskva sammiti yangi tashabbuslarga va amaliy takliflarga boy bo'lganini diqqat bilan kuzatdik. Uchrashuv asosiy natijalarni sarhisob qilish va Hamdo'stlik doirasidagi ko'p tomonlama hamkorlikning keyingi rejalarini belgilab olish imkonini berdi.

Davlatimiz rahbari o'z nutqida qator muhim tashabbuslarni ilgari surdi. Xususan, gumanitar almashinuvlarni kengaytirish

xavfsizlikka tahdidning turli ko'rinishlari namoyon bo'lib turibdi. Shu bois MDH davlatlari maxsus xizmatlari va vakolatli idoralor o'tsasida tizimli hamkorlikni yo'lg'a qo'yish, bu tahdidlarga qarshi kurashish usullarini yanada takomillashtirish, kiberxavfsizlikni ta'minlash borasida kelishilgan choralar va dasturli hujjatlar qabul qilish muhimligi qayd etildi.

Ayni chog'da iqtisodiy yo'nalişdagi hamkorlikni kuchaytirish ham bugun nihoyatda dolzarb.

Ma'lumotlarga ko'ra O'zbekistonning MDH mamlakatlari bilan tovar ayirboshlash hajmi joriy yilning boshidan buyon 16 foiz oshgani quronari, albatta. Ammo MDH

niyoyatda "Innoprom" xalqaro sanoat ko'rgazmasi doirasida MDH Iqtisodiy kengashi yig'ilishi va Innovatsion rivojlanish forumini o'tkazish tashabbusi ham ana shu maqsadga yo'shilirilgan misolda ham ko'rish mumkin.

Yana bir ma'lumot. Shu paytgacha ham mamlakatimiz yetakchisini tomonidan Davlat rahbarlari kengashi majlisida hamkorlikni rivojlanishiga qaratigan 90 dan ortiq turli takliflar ilgari surilgan bo'lib, ularning o'z vaqtida va to'la amalga oshirishlari ta'minlash masalaliga "yo'l xaritalari" qabul qilindi. E'tiborli shundaki, hozirqa qadar ana shu tashabbuslarning 80 dan ortiq'i hayotiy ro'yobini topdi.

Shu sa'y-harakatlar natijalarda ham namoyon bo'lmogda. Masalan, so'nggi oyldarda Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlaridan bo'lgan hamkorlar bilan 800 dan ortiq yangi korxonalar ishgash tushirildi. Mamlakatimizning MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi joriy yilning yetti oyida o'gan yilning shu davridagi nisbatan 15 foizdan ortiq o'sib, 15 milliard dollarдан oshgani ham e'tiborga molik.

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligining Moskvada bo'lib o'tgan sammitida Prezidentimiz tomonidan aloqalarimizni yanada kengaytirishga qaratigan ko'plab yangi tashabbuslarni ilgari surildi. Ayni chog'da mamlakatlarimiz hamda xalqlarimiz farovonligiga yo'naltirilgan muhim qarorlar qabul qilindi.

Ishonamizki, ushbu tashabbus va qarorlar MDH o'tasida barcha sohadagi hamkorlikni yangi bosqichga ko'tarish va pirovardida birligalikda taraqqiyotga erishmog'imizda dasturilamal bo'lib xizmat qildi.

davlatlari imkoniyatlarni hisobga oladigan bo'lsak, bu ko'sratikchini yanada yaxshilash mumkin. Bu esa tarmoq kengashlari va qo'mitalari faoliyatini faollashtirishni talab etadi.

Prezidentimizning kelgisi yil bahorida Toshkent shahrida "Innoprom" xalqaro sanoat ko'rgazmasi doirasida MDH Iqtisodiy kengashi yig'ilishi va Innovatsion rivojlanish forumini o'tkazish tashabbusi ham ana shu maqsadga yo'shilirilgan misolda ham ko'rish mumkin.

Yana bir ma'lumot. Shu paytgacha ham mamlakatimiz yetakchisini tomonidan Davlat rahbarlari kengashi majlisida hamkorlikni rivojlanishiga qaratigan 90 dan ortiq turli takliflar ilgari surilgan bo'lib, ularning o'z vaqtida va to'la amalga oshirishlari ta'minlash masalaliga "yo'l xaritalari" qabul qilindi. E'tiborli shundaki, hozirqa qadar ana shu tashabbuslarning 80 dan ortiq'i hayotiy ro'yobini topdi.

Shu sa'y-harakatlar natijalarda ham namoyon bo'lmogda. Masalan, so'nggi oyldarda Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlaridan bo'lgan hamkorlar bilan 800 dan ortiq yangi korxonalar ishgash tushirildi. Mamlakatimizning MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi joriy yilning yetti oyida o'gan yilning shu davridagi nisbatan 15 foizdan ortiq o'sib, 15 milliard dollarдан oshgani ham e'tiborga molik.

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligining Moskvada bo'lib o'tgan sammitida Prezidentimiz tomonidan aloqalarimizni yanada kengaytirishga qaratigan ko'plab yangi tashabbuslarni ilgari surildi. Ayni chog'da mamlakatlarimiz hamda xalqlarimiz farovonligiga yo'naltirilgan muhim qarorlar qabul qilindi.

Ishonamizki, ushbu tashabbus va qarorlar MDH o'tasida barcha sohadagi hamkorlikni yangi bosqichga ko'tarish va pirovardida birligalikda taraqqiyotga erishmog'imizda dasturilamal bo'lib xizmat qildi.

Anvar TO'YCHIYEV,
Oliy Majlis Senatining Xalqaro munosabatlar, tashqi iqtisodiy aloqalar, xorijiy investitsiyalar va turizm masalalari qo'mitasi a'zosi:

— Oxirgi yillarda O'zbekiston MDH doirasidagi faoliyatini sezilarli darajada faollashtirdi. Buni mamlakatimizning so'nggi yetti yilda avval imzolangan 24 ta ko'p tomonlama hujjatga, MDH olyi organlarining 22 ta qarori va 20 dan ziyyod sohaviy hamkorlik organlariga qo'shilgani misolda ham ko'rish mumkin.

Yana bir ma'lumot. Shu paytgacha ham mamlakatimiz yetakchisini tomonidan Davlat rahbarlari kengashi majlisida hamkorlikni rivojlanishiga qaratigan 90 dan ortiq turli takliflar ilgari surilgan bo'lib, ularning o'z vaqtida va to'la amalga oshirishlari ta'minlash masalaliga "yo'l xaritalari" qabul qilindi. E'tiborli shundaki, hozirqa qadar ana shu tashabbuslarning 80 dan ortiq'i hayotiy ro'yobini topdi.

Shu sa'y-harakatlar natijalarda ham namoyon bo'lmogda. Masalan, so'nggi oyldarda Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlaridan bo'lgan hamkorlar bilan 800 dan ortiq yangi korxonalar ishgash tushirildi. Mamlakatimizning MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi joriy yilning yetti oyida o'gan yilning shu davridagi nisbatan 15 foizdan ortiq o'sib, 15 milliard dollarдан oshgani ham e'tiborga molik.

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligining Moskvada bo'lib o'tgan sammitida Prezidentimiz tomonidan aloqalarimizni yanada kengaytirishga qaratigan ko'plab yangi tashabbuslarni ilgari surildi. Ayni chog'da mamlakatlarimiz hamda xalqlarimiz farovonligiga yo'naltirilgan muhim qarorlar qabul qilindi.

Ishonamizki, ushbu tashabbus va qarorlar MDH o'tasida barcha sohadagi hamkorlikni yangi bosqichga ko'tarish va pirovardida birligalikda taraqqiyotga erishmog'imizda dasturilamal bo'lib xizmat qildi.

muntazam uyushtirish hamda navbatdagi konferensiyanı Samarcand shahrida sun'iy intellekti rivojlanish masalalariga bag'ishlab o'tkazish taklif etildi.

Bilamizki, har bir soha rivojida ekspert va tahlilchilarining fikr-mulohazalar, olib borayotgan tadqiqotlari muhim o'rinni tutadi. Shu nuqtai nazardan aytganda, ular ishtirotida turli anjumanlar o'tkazish ko'zda tutilayotgani, albatta, o'zaro tajriba almashtirish, qizg'in fikrashishga keng platforma yaratardi.

Qolaversa, sun'iy intellekti texnologiyalarini jadal joriy etish va ularni keng qol'ish orqali raqamli ma'lumotlardan foydalanan imkoniyatini oshirish, sohada malakali kadrlar tayorlash hamda kreativ iqtisodiyot, "yashil" energetikani rivojlanishiga muhim ahamiyat kasb etadi.

Kuni kecha Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi Davlat rahbarlari kengashining navbatdagi majlisida ham davlatimiz rahbari tomonidan bir qator takliflar ilgari surildi. Jumladan, MDH mamlakatlari ekspertlari va tahlilchilarining uchrashtuvlarini

hissasi uchun tashkilotning oliy mukofoti — MDH Faxriy nishoni bilan taqdirdanligani ham fikrimiz isbotidir.

Bu boradagi harakatlar yil davomida amalga oshirilgani hisobiga sezilarli natijalarga erishganimi yurtimizning MDH a'zolari bilan o'zaro tovar ayirboshlash hajmi yil boshidan buyon 16 foizga osqigani yaqsqo'lo'rsatib turibdi.

Bishkek sammitida Hamdo'stlikning uzoq muddati yangi kun tartibini o'zishlari chiqish uchun mamlakatlarning yetakchi tahlil markazlari va ekspertlari ishtirotida tashkil etish imkoniyatini ko'rib chiqish taklif qilingan edi. Bu boroda ko'rilgan choralar natijasida yaqinda Toshkent

MDH davlatlari yetakchi tahlil markazlari konferensiyaniga muvaffaqiyati ravishda mezonib qildi.

Erishilgan natijalar bilan cheklanib qolmay yangi loyihalar orqali samaradorlikni yanada oshirishga doir takliflar bu gal bilan bildirilgani diqqatga sazovor. Jumladan, Toshkent shahrida MDH Iqtisodiy kengashi yig'ilishi va Innovatsion rivojlanish forumini o'tkazish taklifi ilgari surilgan ayni muddat bo'ldi. Zero, bu tadbirlar doirasida a'zo mamlakatlari bilan sohadagi hamkorlik borasida muhim natijalarga erishildi, albatta.

Davlatimiz rahbari tomonidan ilgari surilgan taklif va tashabbuslar qisqa muddatda butun mintaqada uyg'un iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishni ta'minlash, o'zaro manfaatlari va ishonchli hamkorlikni, millatlararo do'stlik rishtalarini mustahkamlashda qo'l kelishiga erishildi.

O'zbekistonning tashkilotdagi tashabbuskorligi, aniq g'oya va takliflari uning ishlini jadallashtirdi, MDH faoliyati yangi mazmun bilan

boyidi. Davlatlararo munosabatlarda prinsipial jihatdan o'ziga xos sahifa ochildi, keng ko'lamli va samarali sheriklikni kengaytirish uchun quyl imkoniyatlar yaratildi.

Davlatimiz rahbari tomonidan ilgari surilgan taklif va tashabbuslar qisqa muddatda butun mintaqada uyg'un iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishni ta'minlash, o'zaro manfaatlari va ishonchli hamkorlikni, millatlararo do'stlik rishtalarini mustahkamlashda qo'l kelishiga erishildi.

O'zbekistonning MDH doirasidagi muharrir R. Bobojonov.

"Xalq so'zi".

Dunyo nigobi

O'zbekiston MDH doirasidagi aloqalarni o'zaro manfaatlar asosida rivojlantirish tarafdoi

President Shakhat Mirziyoyev 7-8-oktabr kurnari bo'lib o'gan Mustaqil Davlatlar Hamo'stligi Daylat rahbarlari kengashining navbatdagi majlisida ishtirot etdi.

Davlatimiz rahbari sammitdagagi nutqida, Rossiyaning Hamo'stlikka raisligi yakunlarini yuqori bo'lahosh barabarida, MDH davlatlarining xavfsizligi va barqaror rivojlanishni ta'minlash masalalariga alohida e'tibor qaratdi, shuningdek, savdo-iqtisodiy, madaniy-gumanitar sohalarida hamkorlikni faollashtirish bo'yicha qator muhim takliflarni ilgari surdi.

Xalqaro ekspertlari ta'kidiga ko'ra, O'zbekiston tomonidan ilgari surilayotgan tashabbuslar pragmatik va dolzarb bo'lib, zamонави chaqiriqlarni oldindan ko'ra bilishga qaratilgan.

Antonio ALONSO,
San-Pablo universiteti professori (Ispaniya):

— O'zbekiston yetakchisi o'z nutqida qo'mitada aloqalarni o'zaro manfaatlar asosida rivojlantirishga qaratildi. Respublikaning yil boshidan buyon MDH mamlakatlari bilan tovar ayirboshlash hajmi 16 foizga o'sgani va sanoat kooperativasining muvaffaqiyatli namunalari yanada rivojlanish uchun salmoqli salohiyat mayjudligini bildirdi.

2025-yil bahorida Toshkent shahrida "Innoprom" xalqaro sanoat ko'rgazmasi doirasida MDH Iqtisodiy kengashi yig'ilishi va Innovatsion rivojlanish forumini o'tkazishda takliflarni qo'shishga qaratilgan tashabbuslar ham muhim ahamiyatiga ega. Shaxmat va futbol bo'yicha yoshlar jamoalari o'tasida MDH ochiq kubogi musobaqalarini o'tkazish bo'yicha tashabbuslar O'zbekiston yoshlar o'tasidagi aloqalarni mustahkamlashga tayyor ekanini ko'rsatadi.

Solih YILMAZ,
Rossiya va MDH mamlakatlari o'rganish instituti direktori (Turkiya):

— Prezident Shakhat Mirziyoyevning uzoqni ko'zlagan va pragmatik tashqi siyosati, principial siyosiy irodasi tuflay O'zbekiston MDHga a'zo barcha davlatlar bilan ko'p qirrali hamkorlikni jadal rivojlanish